

“... ATENCIÓ, AQUELL TÉ MAL ULL... PORTA MALAÛRA! ...”

Aquesta o altres expressions similis, com “*Aquell porta mal*” o “*Aquell porta escalunya...*” i encara altres maneres de diure més o manco populars o més o manco referibles, acompanyen i senyen les relacions humanes sobretot en l'àmbit de la quotidianitat de la vida i en el llenguatge prevalentment col·loquial.

Explicar qual sigui el significat de aqueixa manera de diure me pareix quasi superflu, i, com és evident, se refereixen totes a persones que la opinió pública, o també sols un grup restringit, indiquen com “perilloses”.

És clar que nos trobem totalment a dins del món de la superstició, i representa la traducció i la concretització en situacions i actes de la vida quotidiana de sentiments i estats de ànim que existin de quan existi l'home: ne trobem documentacions en totes les cultures, compreses aquelles considerades clàssiques com la grega, que sempre han cregut que hi puguin ésser persones que poden fer del mal solament amb

el pensament, amb la voluntat o, fins i tot, sols amb una mirada.

És típica i encara ben viva a l'Alguer, com un poc a tota Sardenya, la usança de fer la “medecina de l'ull”, la més difusa de aquestes cerimònies populars i pseudo-religioses amb la qual persones expertes tempten de delibrar una persona de un malésser provocat “de una ullada mala”.

De fet, després de sèculs, i no obstant la culturalització, la cosa no és estada superada, perquè, com és evident, la superstició a voltes és més forta de la raó.

Aquesta mentalitat i aquestos sentiments són estats acompanyats en el curs de la història, amb gestos escaramàntics, clarament finalitzats a exorcitzar el mal o les “desgràcies” que aquell encontre podia provocar. Així pot capitar de assistir i veure que al passatge de algunes persones, altres fassin les degudes tocades de ferro, o de “altro”. A propòsit, vos vull recontar l'anècdota de un capellà que notava que cada volta que passava a davant de algunes persones, aqueixes sense tantes

formalitats, se tocaven l'òrgan genital. Després de tantes voltes lo capellà, evidentment un poc contrariat, un dia passant sempre al mateix lloc i veient que aquestes persones se tocaven com al sòlit, amb tota calma s'és fermat i, mirant-los bé a la cara, lis diu que en lloc de se gratar en baix, se fossin gratat lo cap, que fóra estada la mateixa cosa. Del dia, quan veieven lo capellà, aquelles persones canviaven carrer.

De totes les maneres, després de sèculs i sèculs, encara al dia de avui aqueixes creences o aquestes formes de superstició popular, que en qualqui maneres se poden explicar amb la por de l'ignot i amb l'ansia i la preocupació de evitar perills i mals possibles, són sempre fortes, a voltes provoquen angoixa a tal punt que la gent va sempre més a consultar los mags, que fan creure a tantes pobres persones que són en grau de ne treure la malaüra que altres han posat.

Vito Loy